

ความพึงพอใจโครงการเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ในเทศบาลตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

The Satisfaction of Healthy City Project in Bangpra Sub-district Municipality, Sriracha District, Chonburi Province

ประภัสร์ สิริสัมพันธ์นา^{1*} ถวัลย์ มุขจินดา¹ จงจิต ลีอ่อนรัมย์¹
บัณฑิต เสาวภรณ์¹ และ นันทน์ปพร ดุรงค์พันธ์²

¹ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

² สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

บทคัดย่อ

การศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไป ความพึงพอใจ ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโครงการเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ของเทศบาลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี รวบรวมข้อมูลโดยสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน การจัดเวทีเสวนาเพื่อระดมความคิดเห็นและแจกแบบสอบถามสมาชิกในชุมชน จำนวน 284 ราย

จากการศึกษาสภาพทั่วไป พบว่า กลุ่มตัวอย่างจากประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบอาชีพพนักงานหรือรับจ้าง ทราบโครงการจากเสียงตามสาย และเห็นว่า ประชาชนมีความเข้าใจและการมีส่วนร่วมในโครงการเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ในระดับน้อย

ผลการศึกษาความพึงพอใจของประชาชนในโครงการเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ พบว่า มีความพึงพอใจในการวางแผนการดำเนินงานและโครงการวัดกรรมชุมชน ในระดับมาก และผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจแบ่งตามมิติ พบว่า ประชาชนมีส่วนมากพอใจผลการดำเนินงานมิติที่ 2. คนมีสุข รองลงมาพอใจผลการดำเนินงานมิติที่ 4. ชุมชนแห่งการเรียนรู้และพัฒนา งานมิติที่ 5. ชุมชนแห่งความโปร่งใสโดยรวมอยู่ งานมิติที่ 1. เมืองอยู่ดี และงานมิติที่ 3. สิ่งแวดล้อมยั่งยืน ตามลำดับ

ผลการศึกษาปัญหาภายในชุมชน พบว่า ถ้ากิจกรรมไม่มีในแผน อาจจะไม่มีงบประมาณในการทำกิจกรรมตามตัวชี้วัดในการประกวด สมาชิกในชุมชนมีการมีส่วนร่วมตัวทำให้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมน้อยลง ตัวชี้วัดบางตัวชุมชนไม่เข้าใจ ไม่สามารถทำได้ ขาดความร่วมมือและจิตสำนึกในการรักษาความสะอาด ปัญหาการลักขโมย วิทยุรบกวน ส่งเสียงดังรบกวน และไม่มีค่าตอบแทนให้คณะกรรมการทำงานส่วนปัญหาจากภายนอกชุมชน คือ เทศบาลไม่ให้การสนับสนุนในการขับเคลื่อนการทำงานเท่าที่ควร ในชุมชนมีประชากรแฝงซึ่งเป็นภัยคุกคาม ชุมชนติดกับถนนใหญ่ทำให้การจราจรติดขัดไม่มีวินัยในการจราจร การดูแลรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบยากมากขึ้นกฎระเบียบที่ทางเทศบาลฯ กำหนดขึ้นไม่เคร่งครัด ทำให้การอยู่ร่วมกันไม่มีระเบียบวินัย ไม่มีการติดตามผล

จากการศึกษาข้อเสนอแนะพบว่า ชุมชนควรมีสถานที่จัดทำเป็นที่ทำการของชุมชนอย่างชัดเจน ประชาชนควรปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัยในชุมชนอย่างเคร่งครัด เพิ่มบทบาทของเทศบาลในการสนับสนุนกิจกรรมและงบประมาณในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชน

คำสำคัญ : ความพึงพอใจ เมืองน่าอยู่

Abstract

The purpose of the research was to study the details, satisfaction, problems and suggestion for managing of the Healthy City Project of Bangpra municipality, Sriracha, Chonburi province. The data was collected from interviewing the community leaders, brainstorming ideas and using questionnaire with 284 community member samples.

The study found that the samples of the respondents were females. The most of age younger than 30 years, The most secondary education, The career staffs or employed professionals, The acknowledged Healthy City Project of Bangpra municipality by public relations so results that the understand and involvement to enjoyed of the project at a low level.

The results showed that the members' satisfaction for this project is high. The analysis of the satisfaction level in each dimension founded that the people are satisfied with dimension 2 (Joyful People), dimension 4 (Learning and Developing Community), dimension 5 (Clear Community), dimension 1 (Peaceful City), and dimension 3 (Sustainable Environment).

The problems founded in the community were the insufficient budget, the less attending of members, the unclear indicators of the project, the unconsciousness for cleaning community, the robbery, the noisy sound from the teenagers, and the freecompensation of the working members. Moreover, the problems from outside community were the lack of encouragement from municipality, the hidden threat from alien problem, the difficulty for traffic problem managing, and the deficiency of cleanliness and discipline.

The suggestion founded in the community were the office, The people in the community abide strictly by the rules and discipline of the public, Bangpra municipality supported activity and budget for development in community.

Keywords : Satisfaction, Healthy City

1. บทนำ

จากแผนพัฒนาประเทศไทยนับตั้งแต่แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 เน้นการเพิ่มอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นเป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนา มาสู่การพัฒนาแบบองค์รวมที่มีคนหรือประชาชนเป็นศูนย์กลาง และเน้นกระบวนการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ในช่วงของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 กระแสการเปลี่ยนแปลงจะรุนแรงมากขึ้น จะกระทบต่อการพัฒนาประเทศและวิถีการดำรงชีวิตของประชาชนในวงกว้าง มีการพิจารณาจุดแข็งของสังคมไทยจากอดีตตลอด มาสร้างเป็นภูมิคุ้มกันให้ประเทศสามารถพัฒนาได้อย่างก้าวหน้าและมั่นคงต่อไปในอนาคต ชุมชนเป็นกลไกที่มีความสามารถในการบริหารจัดการ มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเชื่อมโยงกัน เป็นสังคมสวัสดิการ ชุมชนเป็นหน่วยงานสำคัญที่สุดของประเทศ วิถีชุมชนพึ่งพิงและอาศัยธรรมชาติเป็นหลัก ชุมชนเข้มแข็ง คนในชุมชนพึ่งตนเองได้ตั้งแต่ระดับปัจเจก ครอบครัวและชุมชน จะเป็นพลังหลักในการพัฒนารากฐานของประเทศให้มั่นคง ชุมชนพึ่งตนเองสามารถบรรเทาปัญหาเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ กลไกชุมชนสามารถพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญรุ่งเรือง การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และส่งเสริมบทบาทภาคประชาสังคมและธุรกิจเอกชน ให้เป็นพลังร่วมในการพัฒนาสังคมไทย มุ่งยกระดับศักยภาพและขีดความสามารถของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนในชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ

เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554)

เมื่อนำอยู่ ชุมชนนำอยู่ เป็นกระบวนการพัฒนาที่เป็นองค์รวม ยึดคนเป็นศูนย์กลางอาศัยความเข้มแข็งของชุมชนและประชาคมเป็นรากฐานการพัฒนา มุ่งให้มีการบริหารจัดการที่ดี เกิดความปลอดภัย ความสะอาด มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีประเพณีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และความอยู่ดีมีสุข ที่สำคัญการทำเมืองและชุมชนให้น่าอยู่โดยอาศัยพลังการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนอย่างจริงจังต่อเนื่องและนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน มุ่งเน้นการเสริมสร้างให้ชุมชนมีการรวมตัวกันอย่างเข้มแข็ง มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรักความเอื้ออาทร มีความสามัคคี เสียสละมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองและผู้อื่น เพื่อมุ่งไปสู่ความสุขที่เกิดจาก ความสมดุล ความพอประมาณอย่างมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดี สามารถพึ่งตนเองได้

ในปีงบประมาณ 2552 เทศบาลตำบลบางพระได้จัดทำโครงการประกวดเมืองนำอยู่ ชุมชนนำอยู่ โดยกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนของตนเอง เสริมสร้างศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็งเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย ด้วยกระบวนการเรียนรู้ และการจัดการองค์ความรู้อย่างเป็นระบบพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและคุณภาพชีวิต บนฐานความเข้มแข็งของชุมชน ตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป และเพื่อยกย่องและเชิดชูเกียรติชุมชนที่มีการพัฒนาชุมชนนำอยู่อย่างยั่งยืน อันจะสามารถเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ชุมชนอื่นๆ ได้

จากความสำคัญดังกล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน และเป็นข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าผู้สนใจ หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของผู้ร่วมโครงการเมืองนำอยู่ ชุมชนนำอยู่ของเทศบาลตำบลบางพระ
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของประชาชนในโครงการเมืองนำอยู่ ชุมชนนำอยู่ของเทศบาลตำบลบางพระ
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะ ในการพัฒนาความเป็นเมืองนำอยู่ในชุมชนนำอยู่จากการปฏิบัติงานโครงการเมืองนำอยู่ ชุมชนนำอยู่ เทศบาลตำบลบางพระ

ขอบเขตของโครงการวิจัย

การศึกษานี้ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้นำ กรรมการของชุมชน ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องภายในชุมชน เพื่อติดตามและประเมินผลการทำโครงการ ตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนะจากการโครงการเมืองนำอยู่ ชุมชนนำอยู่ของเทศบาลตำบลบางพระ ซึ่งมีระยะเวลาในการวิจัย คือ กันยายน 2554 ถึงธันวาคม 2555

2. วิธีการศึกษา

1. ประชากร ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ คริวเรือนในชุมชนต่างๆ ในเขตเทศบาลตำบลบางพระอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ทั้งหมด 10 ชุมชน และเข้าร่วมในโครงการประกวดเมืองนำอยู่ ชุมชนนำอยู่ ปี 2554 คือ ชุมชนพร้อมใจ บางพระนำอยู่ บ้านนาพุ ทิวสนพัฒนา ท้ายบ้าน ตลาดบน วัดหลวงบางพระ ท่าตาลักษ์ ชาวเขื่อนพัฒนาและคอเขาพัฒนา

2. กลุ่มตัวอย่าง การสุ่มตัวอย่างเพื่อคัดเลือกชุมชนในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกชุมชนที่ผ่านการตรวจประเมินและการตัดสินผลการดำเนินงานโดยคณะกรรมการโครงการประกวดเมืองนำอยู่ ชุมชนนำอยู่ ปี 2554 และได้รางวัลการประกวดในลำดับที่ 1 ถึง 3 จากชุมชนที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลบางพระทั้งหมด 10 ชุมชนในเทศบาลตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ได้แก่ ชุมชน

ตลาดบน ชุมชนพร้อมใจ และชุมชนบ้านนาพู่ มีครัวเรือนตามทะเบียนบ้านทั้งหมด 116, 52 และ 152 ครัวเรือน ตามลำดับ รวมทั้งหมด 320 ครัวเรือน จากจำนวนครัวเรือนทั้งหมดดังกล่าว ได้ทำการสุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 284 ราย คิดเป็นร้อยละ 88.75 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งได้ดังนี้

3.1 การรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม โดยแต่ละชุมชนได้มอบหมายให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ของชุมชน ทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนทุกครัวเรือนในสายงานที่ อสม. แต่ละคนรับผิดชอบ เก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะกรรมการชุมชน และผู้นำชุมชนที่เกี่ยวข้องกับโครงการ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปและระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการประกวดเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่

3.2 การสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์เชิงลึกกรรมการและผู้นำชุมชน เพื่อรวบรวมข้อมูลทั่วไปของชุมชน ข้อมูลปัญหาและข้อเสนอแนะ ในการพัฒนาความเมืองน่าอยู่ในชุมชน

3.3 จัดเวทีเสวนา โดยการจัดประชุมตัวแทนประชาชนจากชุมชน กรรมการและผู้นำชุมชน เพื่อระดมความคิดเห็น ทบทวนและวิเคราะห์ความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของข้อมูลเบื้องต้นที่ได้จากข้อ 3.2 จากนั้นนำข้อมูลดังกล่าวมาเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย

3.4 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ได้ใช้การค้นคว้าและรวบรวมจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานต่างๆ ได้เผยแพร่ไว้ที่เกี่ยวข้อง เช่น เอกสารโครงการประกวดเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ ปี 2554 ของเทศบาลตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เว็บไซต์ วารสาร สิ่งพิมพ์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ในการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและข้อเสนอแนะที่ได้จากแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของชุมชน ปัญหาและข้อเสนอแนะ และการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์เชิงลึกและจากการจัดเวทีเสวนากรรมการและผู้นำชุมชน เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะ ในการพัฒนาความเมืองน่าอยู่ในชุมชน และวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาได้แก่ การแจกแจงความถี่ การหาอัตราร้อยละ (Percentage) ในการศึกษาสภาพทั่วไปของผู้ร่วมโครงการ โดยการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ในการศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อความเมืองน่าอยู่ของชุมชน

3. ผลการศึกษา

3.1 ผลการศึกษาสภาพทั่วไป ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของประชาชน

จากการรวบรวมข้อมูลจากผู้นำชุมชน กรรมการชุมชน และประชาชนในชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างของประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนมากเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 64.8 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 35.2 ส่วนมากมีอายุต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.5 รองลงมาคือ มีอายุระหว่าง 52-60 ปี มากกว่า 60 ปีขึ้นไป อายุระหว่าง 31-40 ปี และมีอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.8, 20.1, 16.2 และ 15.5 ตามลำดับ ส่วนมากมีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 45.4 รองลงมาคือ มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช. ระดับอนุปริญญา และปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 40.1, 7.4, 4.9 และ 2.1 ตามลำดับ ส่วนมากประชาชนประกอบอาชีพพนักงานหรือรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 25.4 รองลงมาประกอบอาชีพค้าขาย พ่อบ้านแม่บ้าน เกษตรกรรมประมง และอาชีพอื่น เช่น ข้าราชการเกษียณ, ข้าราชการ คิดเป็นร้อยละ 25.0, 22.5, 2.1 และ 25.0 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างของประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นประชาชนในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 87.0 รองลงมาดำรงตำแหน่งเป็นคณะกรรมการ ผู้นำชุมชน และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 7.4 , 4.6 และ 1.1 ตามลำดับ ส่วนมากรับทราบโครงการเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าจากเสียงตามสาย คิดเป็นร้อยละ 34.9 รองลงมารับทราบข่าวสารจากผู้นำชุมชน เพื่อน การประชุมชี้แจง และรับทราบจากช่องทางอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 33.5, 14.8, 8.8, 4.9 และ 3.2 ตามลำดับ

จากผลการวิเคราะห์ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเกี่ยวกับโครงการเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ เห็นว่า ประชาชนในชุมชนมีการมีส่วนร่วมในระดับน้อย ดังแสดงในตารางที่ 1

3.2 ผลการศึกษาความพึงพอใจของประชาชนในโครงการเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่

จากผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจโครงการเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามหรือประชาชนมีความพึงพอใจการวางแผนการดำเนินงานและโครงการนวัตกรรมชุมชนในระดับมาก พอใจผลการดำเนินงานในมิติที่ 1. เมืองอยู่ดี ในระดับพึงพอใจมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.17 พอใจผลการดำเนินงานมิติที่ 2. คนมีสุข ในระดับพึงพอใจมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.28 พอใจผลการดำเนินงานมิติที่ 3. สิ่งแวดล้อมยั่งยืน ในระดับพึงพอใจมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.15 พอใจผลการดำเนินงานมิติที่ 4. ชุมชนแห่งการเรียนรู้และพัฒนา ในระดับพึงพอใจมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.27 และมีความพึงพอใจผลการดำเนินงานมิติที่ 5. ชุมชนแห่งความโปร่งใสโดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.27 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 1 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเกี่ยวกับโครงการเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่

n = 284

ประเด็น	ร้อยละระดับการมีส่วนร่วม				$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย	ลำดับที่
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย				
1. มีส่วนร่วมวางแผนงาน	13.7	31.0	37.7	14.1	2.45	1.00	น้อย	3
2. เข้าใจโครงการนวัตกรรมชุมชน	10.6	29.9	38.7	17.3	2.35	.983	น้อย	5
3. เข้าใจเกณฑ์ตัดสินประกวด	14.8	30.6	37.3	13.4	2.48	1.01	น้อย	2
4. เข้าใจตัวชี้วัดตามมิติต่าง ๆ	13.0	28.5	40.5	13.4	2.43	1.01	น้อย	4
5. ช่วยคิดและวางแผนกิจกรรม	9.9	26.1	35.9	16.2	2.33	1.13	น้อย	8
6. ช่วยทำกิจกรรมตัวชี้วัดต่าง ๆ	11.3	25.0	34.9	15.8	2.36	1.17	น้อย	7
7. มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น	13.4	33.8	38.4	8.5	2.55	1.02	มาก	1
8. มีส่วนช่วยสนับสนุนโครงการ	11.3	22.5	44.4	11.6	2.37	1.09	น้อย	6
รวม					2.42	1.05	น้อย	-

ตารางที่ 2 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความพึงพอใจต่อการวางแผนการดำเนินงาน
และโครงการเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่

n = 284

ประเด็น	จำนวน/ร้อยละระดับความพึงพอใจ หรือ ระดับความเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปลความ หมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
การวางแผนการดำเนินงาน	13.0	42.3	32.4	9.5	2.8	4.40	.776	มาก
โครงการนวัตกรรมชุมชน	9.9	37.0	38.7	10.9	3.5	4.29	.798	มาก
มิติที่ 1. เมืองอยู่ดี	รวมเฉลี่ย					4.17	1.001	มาก
1.1 มีการจัดระเบียบชุมชน	16.2	34.2	36.3	12.7	0.7	4.36	0.727	มาก
1.2 มีการเตรียมการในการป้องกันภัยพิบัติ	12.0	33.5	32.0	15.5	7.0	4.16	0.932	มาก
1.3 สร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	11.3	32.7	34.9	11.3	9.9	4.13	0.966	มาก
การวางแผนการดำเนินงาน	13.0	42.3	32.4	9.5	2.8	4.40	.776	มาก
โครงการนวัตกรรมชุมชน	9.9	37.0	38.7	10.9	3.5	4.29	.798	มาก
มิติที่ 1. เมืองอยู่ดี	รวมเฉลี่ย					4.17	1.001	มาก
1.1 มีการจัดระเบียบชุมชน	16.2	34.2	36.3	12.7	0.7	4.36	0.727	มาก
1.2 มีการเตรียมการในการป้องกันภัยพิบัติ	12.0	33.5	32.0	15.5	7.0	4.16	0.932	มาก
1.3 สร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	11.3	32.7	34.9	11.3	9.9	4.13	0.966	มาก
1.4 ป้องกันยาเสพติด อบายมุข	20.4	32.7	26.8	10.2	9.9	4.23	0.989	มาก
1.5 จัดสวัสดิการชุมชน	14.1	29.6	34.2	13.4	8.8	4.19	1.426	มาก
1.6 ส่งเสริมความมั่นคงด้านการมีรายได้และมิงานทำ	12.7	27.1	35.6	14.4	10.2	4.05	0.976	มาก
1.7 ส่งเสริมการออมในชุมชน	12.3	32.7	32.7	11.3	10.9	4.12	0.995	มาก
มิติที่ 2. คนมีสุข	รวมเฉลี่ย					4.28	0.824	มาก
2.1 มีการส่งเสริมสุขภาพอนามัย	20.8	35.2	32.7	8.5	2.8	4.42	0.764	มาก
2.2 มีการป้องกันควบคุมโรคติดต่อ	20.1	30.6	35.6	9.2	4.6	4.32	0.824	มาก
2.3 รมรณรงค์เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค	12.7	31.7	35.6	10.2	9.9	4.14	0.960	มาก
2.4 จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความมั่นคงด้านครอบครัว	10.6	26.4	41.9	14.1	7.0	4.09	0.887	มาก
2.5 จัดกิจกรรมเพื่ออนุรักษ์สืบสานขนบธรรมเนียมประเพณี	23.9	37.0	31.0	7.4	0.7	4.52	0.664	มากที่สุด
2.6 ส่งเสริมการเรียนรู้นอกโรงเรียน	12.3	33.5	40.8	9.9	3.5	4.29	0.785	มาก
2.7 มีพื้นที่พักผ่อนและนันทนาการ	10.6	33.8	36.6	13.0	6.0	4.19	0.882	มาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน/ร้อยละระดับความพึงพอใจ หรือ ระดับความเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปลความ หมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
มิติที่ 3. สิ่งแวดล้อมยั่งยืน					รวมเฉลี่ย	4.15	0.916	มาก
3.1 จัดตั้งชมรมและเข้าร่วมกิจกรรม ด้านสิ่งแวดล้อม	12.3	31.0	38.0	15.8	2.8	4.22	0.812	มาก
3.2 สร้างวินัยรักษาความสะอาด	13.4	40.1	36.6	8.1	1.5	4.42	0.716	มาก
3.3 บำบัดน้ำเสียโดยถังดักไขมัน	8.1	35.2	38.0	10.9	7.7	4.17	0.909	มาก
3.4 มีกิจกรรม ชุมชนปลอดขยะ ดังนี้								
3.4.1 นำขยะกลับมาใช้ใหม่ได้	11.6	31.7	35.9	12.0	8.8	4.14	0.943	มาก
3.4.2 การจัดการขยะอินทรีย์	15.5	25.7	33.1	14.8	10.9	4.05	0.999	มาก
3.4.3 คัดแยกขยะเป็นพิษติดเชื้อ	16.2	28.9	28.9	13.0	13.0	4.06	1.050	มาก
3.4.4 มีการล้างพลาสติกเพื่อนำ กลับมาใช้ประโยชน์	19.0	24.6	28.2	16.9	11.3	4.04	1.029	มาก
3.5 ประหยัดพลังงานไฟฟ้า ประปา	15.5	34.5	33.1	10.9	6.0	4.27	0.882	มาก
3.6 จัดภูมิทัศน์ รักษาและพัฒนาพื้นที่สีเขียวให้เพิ่มมากขึ้น	20.4	30.6	32.0	12.7	4.2	4.30	0.848	มาก
มิติที่ 4. ชุมชนแห่งการเรียนรู้และพัฒนา					รวมเฉลี่ย	4.27	0.844	มาก
4.1 มีการจัดการความรู้หรือนำ ความรู้มาถ่ายทอดสู่สมาชิกในชุมชน	15.5	35.9	37.3	10.2	1.1	4.39	.712	มาก
4.2 มีการพัฒนาชุมชนโดยยึดหลัก เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้	16.2	38.7	32.7	11.3	1.1	4.42	.730	มาก
4.3 มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารในชุมชนผ่านช่องทางต่างๆ	16.5	37.3	34.9	9.5	1.8	4.41	.734	มาก
4.4 มีการพัฒนาขวัญและกำลังใจ ในการทำงานแก่สมาชิก	15.8	31.7	34.5	12.7	5.3	4.24	.870	มาก
4.5 มีการส่งเสริมให้เยาวชนและ ประชาชนในชุมชนรักการอ่าน	17.6	26.1	36.3	11.3	8.5	4.15	.983	มาก
4.6 ส่งเสริมเรียนภาษาต่างประเทศ	13.7	26.4	34.2	12.0	13.7	4.01	1.036	มาก
มิติที่ 5. ชุมชนแห่งความโปร่งใส					รวมเฉลี่ย	4.27	0.851	มาก
5.1 หลักนิติธรรม	12.3	31.0	38.0	11.6	7.0	4.18	.896	มาก
5.2 หลักคุณธรรม	15.5	32.4	41.9	7.0	3.2	4.35	.748	มาก
5.3 หลักการมีส่วนร่วม	15.8	31.0	40.8	8.5	3.9	4.31	.785	มาก
5.4 หลักความรับผิดชอบ	15.1	36.3	39.1	6.3	3.2	4.39	.746	มาก
5.5 หลักความโปร่งใส	19.0	27.1	33.1	10.6	10.2	4.15	.978	มาก
5.6 ประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงิน อุดหนุนชุมชน	19.0	33.1	29.2	9.9	8.8	4.25	.956	มาก

3.3 ผลการศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานโครงการเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่

การศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานโครงการเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่โดยการจัดเวทีเสวนา ประชุมตัวแทนประชาชนจากชุมชน กรรมการและผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการระดมความคิดเห็น ทบทวนและวิเคราะห์ความถูกต้อง ความสมบูรณ์ นำข้อมูลดังกล่าวมาเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย พบว่า ปัญหาภายในชุมชน มีดังต่อไปนี้

1. โครงการหรือกิจกรรมที่จะดำเนินการในการบริหารชุมชน ที่จะได้รับการจัดสรรงบประมาณจะต้องมีบรรจุโครงการหรือกิจกรรมนั้นไว้ในแผนดำเนินงานประจำปีงบประมาณของเทศบาลตำบลบางพระ ถ้าไม่มีในแผน อาจจะไม่มีการงบประมาณในการทำกิจกรรมตามตัวชี้วัดในการประกวด

2. สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนตามตัวชี้วัดในการประกวดน้อยลง เนื่องจากเป็นชุมชนเมือง สมาชิกมีอาชีพค้าขาย ทำงานประจำ มีการกิจส่วนตัว เจ็บป่วย หรือมีความขัดแย้งกันเป็นการส่วนตัว

3. ตัวชี้วัดบางตัว ชุมชนไม่สามารถทำได้ สมาชิกในชุมชนไม่เข้าใจตัวชี้วัดบางตัวทำให้ยากต่อการทำงานให้ประสบความสำเร็จ

4. ความสะอาดในชุมชน ประชาชนในชุมชนยังขาดความร่วมมือและจิตสำนึกในการรักษาความสะอาดภายในชุมชน กลิ่นน้ำเน่าส่งกลิ่นเหม็นเน่า และผู้พังบางส่วน

5. ปัญหาการลักขโมย และวัยรุ่นส่งเสียงดังภายในชุมชน รบกวนคนในชุมชน

6. คณะกรรมการทำงานเป็นผู้มีจิตอาสา แต่ไม่มีค่าตอบแทนให้

7. ที่ทำการชุมชนไม่มีและจตุรร่วมมือทำกิจกรรมที่มีมาตรฐาน

ส่วนปัญหาจากภายนอกชุมชน มีดังต่อไปนี้

1. เทศบาลบางพระมีนโยบายให้ชุมชนทำงานต่างๆ แต่เทศบาลไม่ให้การสนับสนุนแรงจูงใจเคลื่อนการทำงานเท่าที่ควร เช่น งบประมาณ ค่าตอบแทนค่าเบี่ยงเบนในการจัดกิจกรรม เจ้าหน้าที่ดูแลความสะอาด การตัดต้นไม้ การติดตามผลในการติดตั้งบ่อดักไขมันล่าช้า

2. ประชากรแฝงสร้างความสกปรกให้ชุมชน และเป็นภัยคุกคามทางด้านความปลอดภัยของชุมชน ไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมของชุมชน ทำให้ยากต่อการบริหารจัดการให้เป็นไปตามตัวชี้วัดของเมืองน่าอยู่

3. ชุมชนติดกับถนนใหญ่ มีรถและคนต่างถิ่นเดินทางผ่านมากมายตลอดเวลา การจราจรติดขัดเนื่องจากปริมาณรถยนต์มากขึ้นและประชาชนไม่มีวินัยในการจราจร ทำให้การบรรยากาศในการใช้รถใช้ถนนส่งผลกระทบต่อชุมชนที่ติดถนนทางด้านเสียงและรถวิ่งเร็ว ดูแลรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชนมีความยากมากขึ้น

4. กฎระเบียบต่างๆ ที่ทางเทศบาลฯ กำหนดขึ้นไม่เคร่งครัดทำให้การอยู่ร่วมกันไม่มีระเบียบวินัย ไม่ติดตามผล

3.4 ผลการศึกษาข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาข้อเสนอแนะโครงการเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ของเทศบาลตำบลบางพระ เพื่อใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติงานในปีต่อไป มีดังต่อไปนี้

1. ชุมชนควรมีสถานที่จัดทำเป็นที่ทำการของชุมชนอย่างชัดเจน เพื่อใช้ในการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น เป็นสถานที่ศึกษาดูงาน ศูนย์เรียนรู้ในชุมชนหรือโฮมผลงานของชุมชน และสถานที่ออกกำลังกาย จุดพักผ่อนในชุมชน

2. ควรหาแนวทางให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎระเบียบ วินัยมีการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการอยู่ร่วมกันในชุมชนอย่างเคร่งครัด เช่น จัดระเบียบจราจร การใช้สถานที่สาธารณะร่วมกัน

3. ควรให้หน่วยงาน สมาชิกเทศบาล เจ้าหน้าที่ หรือผู้บริหารของเทศบาลมีบทบาท ให้การสนับสนุน กิจกรรมและงบประมาณในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนมากกว่านี้ เพื่อให้กิจกรรมของชุมชนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ ประชาชนเห็นว่าเทศบาลมีงบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรมต่างๆ ตามตัวชี้วัดของโครงการน้อยไป

4. ควรให้เยาวชน หรือสมาชิกที่มีอายุอยู่ในวัยทำงานเข้ามาเรียนรู้งานกับชุมชนเพื่อสร้างกรรมการชุดใหม่เข้ามาทำงานในชุมชนต่อไป

5. ควรสร้างแรงจูงใจให้กับคณะกรรมการและประชาชนในชุมชน ที่มีส่วนร่วมในการทำงาน เช่น มีค่าตอบแทนรางวัล ใบประกาศ หรืออื่นๆ เพื่อเป็นขวัญกำลังใจในการทำงาน

6. คณะกรรมการควรหาแนวทางให้ประชาชนในชุมชนเข้าใจตัวชี้วัด ในโครงการประกวดเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ เพื่อให้การทำงานง่ายขึ้น

7. ควรมีหน่วยงานเข้ามาหาแนวทางในการพัฒนาอาชีพให้ประชาชนในชุมชนมีอาชีพที่มั่นคง มีรายได้เพิ่มขึ้น ข้อเสนอแนะการวิจัยในครั้งต่อไป ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน ศึกษาถึงการพัฒนาระบบการทำงานโครงการประกวดเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ของชุมชนอื่นๆ นอกเหนือจากใน 3 ชุมชนที่ได้ทำการศึกษา เพื่อหารูปแบบการทำงานที่เหมาะสม เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบการทำงานที่เหมาะสมกับสภาพชุมชนต่อไป

4. สรุป

การศึกษาสภาพทั่วไป พบว่า กลุ่มตัวอย่างของประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนมากเป็นเพศหญิง มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบอาชีพพนักงานหรือรับจ้าง ส่วนมากเป็นประชาชนในชุมชนเทศบาลโครงการเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่จากเสียงตามสาย และจากผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเกี่ยวกับโครงการเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ของเทศบาลตำบลบางพระ พบว่าประชาชนในชุมชนเห็นว่าตนเองมีความเข้าใจและมีส่วนร่วมในโครงการในระดับน้อย

ผลการศึกษาความพึงพอใจโครงการเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ พบว่า มีความพึงพอใจการวางแผนการดำเนินงาน และโครงการวัดกรรมชุมชน ในระดับมาก และผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจแบ่งตามมิติ พบว่า ประชาชนมีความพอใจผลการดำเนินงานในระดับมากทุกมิติ เรียงลำดับดังนี้ คือ งานมิติที่ 2. คนมีสุข งานมิติที่ 4. ชุมชนแห่งการเรียนรู้ และพัฒนางานมิติที่ 5. ชุมชนแห่งความโปร่งใสโดยรวมอยู่ งานมิติที่ 1. เมืองอยู่ดี และงานมิติที่ 3. สิ่งแวดล้อมยั่งยืน ตามลำดับซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉวีวรรณ โพธิ์พงษ์ (2546) ที่ศึกษาความพึงพอใจสภาพแวดล้อมชุมชนในโครงการเมืองน่าอยู่ : กรณีศึกษาชุมชนในเขตเทศบาลพนัสนิคมอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ในด้านศักยภาพ ด้านการบริหารโครงการโครงสร้างพื้นฐาน ด้านเศรษฐกิจและสังคม และด้านการจัดการชุมชน

ผลการศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานโครงการเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ พบว่า ปัญหาแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ปัญหาภายในชุมชนและปัญหาภายนอกชุมชน ซึ่งปัญหาภายในชุมชน คือ ถ้าโครงการหรือกิจกรรมไม่มีในแผน อาจจะไม่มิงบประมาณในการทำกิจกรรมตามตัวชี้วัดในการประกวด สมาชิกในชุมชนมีภารกิจส่วนตัว ทำให้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมน้อยลง ตัวชี้วัดบางตัว ชุมชนไม่สามารถทำได้ ไม่เข้าใจตัวชี้วัดบางตัวทำให้ยากต่อการทำงาน ขาดความร่วมมือและจิตสำนึกในการรักษาความสะอาด ปัญหาการลักขโมย วัยรุ่นส่งเสียงดังรบกวนคนในชุมชนและไม่มีค่าตอบแทนให้คณะกรรมการทำงานซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย เดชะพรหมพันธุ์ (2548) ที่ศึกษาศักยภาพ ปัญหา อุปสรรค และทิศทางการพัฒนาชุมชน เทศบาลเมืองและเทศบาลตำบลในภาคตะวันออกเฉียงใต้สู่การเป็นเมืองน่าอยู่ ในด้านแนวคิดเรื่องเมืองน่าอยู่ยังไม่ชัดเจน ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของเทศบาลน้อย

ผลการศึกษาปัญหาจากภายนอกชุมชน คือ เทศบาลบางพระมีนโยบายให้ชุมชนทำงานต่างๆ แต่เทศบาลไม่ให้การสนับสนุนแรงขับเคลื่อนการทำงานเท่าที่ควร ในชุมชนมีประชากรแฝงสร้างความสับสนให้ชุมชน และเป็นภัยคุกคามทางด้านความปลอดภัยของชุมชน ยากต่อการบริหารจัดการให้เป็นไปตามตัวชี้วัดของเมืองน่าอยู่ชุมชนติดกับถนนใหญ่ มีรถและคนต่างถิ่นเดินทางผ่านมากมายตลอดเวลา การจราจรติดขัดไม่มีวินัยในการจราจร ส่งผลกระทบต่อ การดูแลรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบของชุมชนมีความยากมากขึ้นกฎระเบียบที่ทางเทศบาลฯ กำหนดขึ้น

ไม่เคร่งครัดทำให้การอยู่ร่วมกันไม่มีระเบียบวินัยไม่มีการติดตามผลซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย เดชะพรหมพันธุ์ (2548) ที่ศึกษาศักยภาพ ปัญหา อุปสรรค และทิศทางการพัฒนาชุมชน เทศบาลเมืองและเทศบาลตำบลในภาคตะวันออกเฉียงใต้ไปสู่การเป็นเมืองน่าอยู่ ในด้านในระดับผู้บริหารบุคลากรของเทศบาลและผู้นำชุมชนยังไม่มีคณะกรรมการอำนวยการและคณะกรรมการดำเนินเรื่องเมืองน่าอยู่การจราจรบนถนนหลักของเทศบาลเมืองเริ่มติดขัด ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและปัญหาขยะมูลฝอย

5. เอกสารอ้างอิง

- ฉวีวรรณ โพธิ์พงษ์. 2546. ความพึงพอใจสภาพแวดล้อมชุมชนในโครงการเมืองน่าอยู่: กรณีศึกษาชุมชนในเขตเทศบาลพนัสนิคม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นิภา จักรสมศักดิ์. 2545. ความคิดเห็นและความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการเมืองน่าอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พจนีย์ สุทธิรัตน์. 2551. เมืองเออ...เมืองน่าอยู่. (Online). เข้าถึงจาก http://www.tei.or.th/PLiBai/th_plibai55_1.htm. 22 มีนาคม 2555.
- พนัส พฤกษ์สุนันท์ และคณะ. 2545. การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชน เพื่อพัฒนาชุมชนน่าอยู่ : กรณีศึกษาจังหวัดราชบุรี. วารสารการส่งเสริมสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ปีที่ 25 (ฉบับที่ 1, มกราคม-มีนาคม), 27-40.
- พิริยา วัฒนารุ่งกานต์ และคณะ. 2551. การพัฒนารูปแบบชุมชนน่าอยู่จังหวัดจันทบุรี. (Online). เข้าถึงจาก <http://hpc3.anamai.moph.go.th/data/article/abs2.htm>. 11 กันยายน 2555.
- เมธี ปิยะคุณ. 2550. ปัจจัยแห่งความสำเร็จในองค์กร. (Online). สืบค้นจาก <http://www.stou.ac.th/study/sumrit/4-53/index4-53.html>. 22 มีนาคม 2555.
- สุปราณี มหาพัฒนไทย. 2544. แนวทางการส่งเสริมบทบาทสมาชิกสภาเทศบาลตำบลด้านการวางแผนพัฒนาเมืองน่าอยู่ จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมชาย เดชะพรหมพันธุ์. 2548. การศึกษาศักยภาพ ปัญหา อุปสรรค และทิศทางการพัฒนาชุมชน เทศบาลเมืองและเทศบาลตำบลในภาคตะวันออกเฉียงใต้ไปสู่การเป็นเมืองน่าอยู่. ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559. สำนักนายกรัฐมนตรี.
- อารีย์ ลัดดาชาพร. 2544. กระบวนการทำงานเมืองน่าอยู่. วารสารการส่งเสริมสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ปีที่ 24 (ฉบับที่ 1, มกราคม-มีนาคม), 108-111.